

Рішення спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 70.895.092 Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький, прийняла рішення про присудження **ПАНЧУКУ Олександр Олександровичу** ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право на підставі прилюдного захисту дисертації – **«Прискорені провадження в адміністративному судочинстві України»**.

«30» липня 2026 року.

ПАНЧУК Олександр Олександрович, 1992 року народження, громадянин України. Освіта вища: в 2015 році здобув кваліфікацію магістр права, спеціальність – Правознавство в ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана».

З 2018 року по теперішній час працює у Хмельницькому окружному адміністративному суді на посаді керівника апарату.

Аспірант Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Дисертацію виконано у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький.

Науковий керівник – **БУХАНЕВИЧ Олександр Миколайович**, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрНУ, професор кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.

Здобувач має 9 наукових праць, серед яких 4 наукові статі – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук та 5 тез доповідей, опублікованих у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій:

1. Панчук О. О. Європейський досвід застосування прискорених проваджень в адміністративному судочинстві. *Економіка. Фінанси. Право*. 2025. № 6. С. 56-59. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2025.6.12>.

2. Панчук О. О. Правова природа та види прискорених проваджень в адміністративному судочинстві. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія Право, публічне управління та адміністрування*. 2025. № 16. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2025-16-01-16>.

3. Буханевич О. М., Панчук О. О. Процесуальний порядок здійснення прискореного провадження у справах, пов'язаних з виборчим процесом та процесом референдуму. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 12. С. 133-136. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-12/27>.

4. Панчук О. О. Адміністративно-процесуальна регламентація вирішення справ за позовами суб'єктів владних повноважень у прискореному провадженні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія Право, публічне управління та адміністрування*. 2026. № 19. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2026-19-01-04>.

5. Панчук О. О. Правові аспекти вирішення справ у прискореному провадженні за позовами з справ, пов'язаних з виборчим процесом та процесом референдуму. *Актуальні питання державотворення та захисту прав людини в Україні*: зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький : Вид-во МАУП, 2026. Вип. 15. С. 227-233.

6. Панчук О. О. Відмежування прискорених проваджень від інших видів проваджень в адміністративному судочинстві. *Актуальні дослідження правової та історичної науки*. Випуск 79: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 20 – 21 січня 2026 р.) / редкол. : О. Яремко та ін. ГО “Наукова спільнота”. WSZIA w Opolu. Тернопіль : ФО-П Шпак В.Б. 2026. С. 20-22.

7. Панчук О. О. Доктринальні питання визначення поняття «прискорені провадження в адміністративному судочинстві». *Наука, освіта і суспільство в умовах глобалізації: виклики, адаптація та нові можливості*: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Ізмаїл, 19 січня 2026 р.). Ізмаїл: ЦФЕНД, 2026. С. 32-34.

8. Панчук О. О. Особливості вирішення справ у прискореному провадженні: національний та європейський досвід. *Проблеми та перспективи сучасної науки та освіти*: матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 19-20 січня 2026 року. – Львів: Львівський науковий форум, 2026. С. 150-151.

9. Панчук О. О. Прикладні аспекти вирішення справ за позовами суб'єктів владних повноважень до фізичних чи юридичних осіб у прискореному провадженні. *Актуальні питання розвитку науки та освіти*: матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 9-10 квітня 2026 року. Львів: Львівський науковий форум, 2026. С. 88-91.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

Рецензент – ГАВРІК Роман Олександрович, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. Потребує уточнення авторська позиція щодо сутності прискорених проваджень в адміністративному судочинстві. Зокрема, у п. 1 наукової новизни автор зазначає на тому, що прискорені провадження – це субінститут адміністративного процесуального права, форма адміністративного судочинства та процедура розгляду та вирішення термінових адміністративних справ в суді першої, апеляційної чи касаційної інстанції. При цьому, у п. 3 наукової новизни здобувач зазначає, що прискорені провадження є формою адміністративного судочинства і змістовно включає в себе спрощене позовне провадження, письмове провадження, а також провадженням щодо розгляду та вирішення термінових адміністративних справ. В той же час, у п. 5 наукової новизни

автор зазначає на тому, що у прискореному провадженні вирішуються лише термінові адміністративні справи.

2. Попри те, що в дисертації проведено дослідження процесуальних особливостей застосування прискорених проваджень у адміністративному судочинстві під час вирішення справ, пов'язаних з виборчим процесом, процесом референдуму, щодо реалізації права на свободу мирних зібрань, а також справ за участю суб'єктів владних повноважень, автор недостатньо дослідив процесуальні особливості окремих термінових адміністративних справ, в яких суб'єкт владних повноважень є позивачем (за винятком справ за зверненнями податкових та митних органів).

Рецензентка – ГАЛУС Олена Олександрівна, кандидатка юридичних наук, доцентка, завідувачка кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. У п. 10 наукової новизни здобувач зазначив, що в дисертації проведено удосконалення правових засад впровадження прискорених проваджень в адміністративному судочинстві держав-членів Ради Європи та Європейського Союзу відповідно до правових актів цих організацій та доктринальних джерел. В той же час, в дисертації не визначено поняття таких правових засад та значення для дисертаційного дослідження.

2. У дисертації висловлено думку щодо розуміння прискорених проваджень в контексті наукового дослідження саме як процедури розгляду та вирішення термінових адміністративних справ в суді першої, апеляційної чи касаційної інстанції, що передбачає зменшення строків вирішення справи чи здійснення окремих процесуальних дій із спрощенням інших елементів адміністративного процесу або без такого. З іншого боку, у параграфі 2.3 автор виділяє серед справ, що вирішуються у прискореному провадженні справи укомпетенційних спорах. В той же час, виділені автором у п. 13 наукової новизни ознаки таких спорів не дозволяють віднести такі справи до справ, що вирішуються у прискореному провадженні. Дисертант має пояснити висловлену ним думку щодо віднесення цих справ до справ прискореного провадження».

Офіційна опонентка – РЯДІНСЬКА Валерія Олександрівна, докторка юридичних наук, професорка, професорка кафедри кримінального права, кримінології, цивільного та господарського права Вищого навчального закладу «Національна академія управління». Виступ позитивний із зауваженнями:

«1. В пункті 5 наукової новизни автор визначає прискорені провадження як процедуру розгляду та вирішення термінових адміністративних справ в суді першої, апеляційної чи касаційної інстанції, що передбачає зменшення строків вирішення справи чи здійснення окремих процесуальних дій із спрощенням інших елементів адміністративного процесу або без такого. Також автор вказує, що в цьому контексті

прискорене провадження в адміністративному судочинстві може бути видом спрощеного позовного провадження у адміністративному судочинстві. Однак це твердження суперечить тезі автора про те, що прискорення адміністративного судочинства може відбуватися без його спрощення, а також, що у пункті 3 наукової новизни вказується, що прискорені провадженні є формою адміністративного судочинства і збігається за змістом із спрощеним позовним провадженням та його особливими процедурами – письмовим провадженням, а також провадженням щодо розгляду та вирішення термінових адміністративних справ. Авторіві слід більш чітко визначити свою позицію щодо вказаного питання.

2. Слід пояснити в чому саме полягає наукова новизна визначення поняття спору, що пов'язаний з виборчим процесом та процесом референдуму (пункт 11 наукової новизни); крім того, вказане визначення потребує удосконалення, оскільки у ньому зазначається про порушення законодавства про вибори та референдум з боку суб'єктів виборчого процесу, інших осіб, які здійснюють організаційне та інформаційне забезпечення виборчого процесу, однак не вказується на порушеннях з боку суб'єктів процесу референдуму та осіб, які здійснюють організаційне та інформаційне забезпечення процесу референдуму.

3. Дискусійним є віднесення автором справ у компетенційних спорах до адміністративних справ, що вирішуються у прискореному провадженні, зважаючи на те, що адміністративні справи цього виду як правило вирішуються у спрощеному позовному провадженні чи в письмовому провадженні, однак законодавство не передбачає спеціальних скорочених строків розгляду та вирішення таких справ, апеляційного оскарження та розгляду, подачі відзиву чи доказів по справі. Авторіві слід пояснити свою позицію щодо віднесення таких справ до категорії справ, що вирішуються у прискореному провадженні.

4. Залишається незрозумілим, чому предметом аналізу стали правові системи Грузії, Естонії, Молдови, Латвії, Литви, Німеччини, Польщі, Словаччини, Угорщини, Франції та Чехії, тоді як не досліджено досвід інших держав, адміністративне судочинство яких також характеризується ефективними моделями прискорених проваджень. У роботі доцільно було б обґрунтувати критерії добору досліджуваних правопорядків (належність до певної правової сім'ї, членство в Європейському Союзі, схожість адміністративно-процесуального законодавства, успішність реформ адміністративної юстиції, релевантність досвіду для України тощо). Відсутність такого обґрунтування дещо знижує переконливість порівняльно-правового аналізу та не дозволяє повною мірою оцінити репрезентативність сформованої вибірки держав».

Офіційна опонентка – КОСТЕНКО Юлія Олександрівна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри господарського та адміністративного права Донецького національного університету імені Василя Стуса. Виступ позитивний із зауваженнями:

« 1. У п. 6 положень наукової новизни автор аналізує підходи до розуміння правової природи проваджень щодо розгляду та вирішення адміністративних справ, які здійснюються із скороченням строків розгляду справи, окремих стадій провадження чи процесуальних дій суду й учасників процесу, та виділяє три основні підходи до їх розуміння. Зокрема, перший підхід передбачає розмежування прискорених проваджень, спрощеного позовного провадження та письмового провадження; другий – ототожнення прискорених проваджень зі спрощеним позовним провадженням із акцентом на його темпоральній характеристиці; третій – розгляд прискорених проваджень як складової системи спрощеного позовного провадження або як сукупності різних видів проваджень (спрощеного, письмового, скороченого, провадження у типовій чи зразковій справі та інших), для яких характерним є прискорення адміністративного судочинства.

Як убачається зі змісту дисертації, автор фактично підтримує перший підхід (розуміння прискорених проваджень у вузькому значенні) та другий підхід (розуміння прискорених проваджень у широкому значенні). Водночас потребує додаткового уточнення питання щодо місця провадження у типовій та зразковій справі в авторській концепції прискорених проваджень. Зокрема, хотілося б почути позицію здобувача щодо того, до якого із запропонованих ним видів прискорених проваджень належать зазначені провадження, оскільки у тексті дисертації їх співвідношення із прискореними провадженнями окремо не досліджується.

Додаткового уточнення, на нашу думку, потребує одна із ознак прискорених проваджень в адміністративному судочинстві, сформульована автором у п. 7 положень наукової новизни, відповідно до якої вони визначаються як «специфічні прискорені процесуальні форми захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно правових відносин у певних видах публічно правових спорів».

У зв'язку з цим виникає питання, який саме зміст автор вкладає у поняття «специфічні прискорені процесуальні форми захисту прав» та яким чином це поняття співвідноситься із загальновизнаним у теорії права поняттям форми захисту прав, свобод та законних інтересів. Хотілося б почути позицію здобувача щодо доцільності використання саме такого термінологічного підходу та його відмежування від суміжних категорій.

3. Наукове дослідження прикладних аспектів вирішення справ за участю суб'єктів владних повноважень у прискореному провадженні було б більш повним у разі дослідження спеціальних ознак та процесуальних особливостей адміністративних справ за позовами міграційних та прикордонних підрозділів, органів Служби Безпеки України, а також справ про застосування санкцій.

Авторові слід детальніше обґрунтувати які саме особливості таких адміністративних справ під час їх вирішення у прискорених провадженнях. У п. 8 положень наукової новизни при визначенні ознак, притаманних прискореним провадженням за умови застосування судом спрощеного

позовного або письмового провадження, а також окремим видам прискорених проваджень, автор використовує термін «факультативні ознаки». На нашу думку, використання цього терміна у зазначеному контексті є не зовсім коректним з логічної та термінологічної точок зору. Так, поняття «факультативні ознаки» традиційно означає ознаки, які можуть бути або не бути притаманними певному явищу, тобто не є обов'язковими. Водночас у тексті дисертації йдеться про ознаки, наявність яких обумовлена застосуванням конкретного виду провадження (спрощеного позовного чи письмового). Отже, для відповідних видів проваджень такі ознаки є не факультативними, а обов'язковими, хоча й специфічними. У зв'язку з цим доцільно було б уточнити використану термінологію, зокрема розглянути можливість застосування понять «спеціальні ознаки» або «видові ознаки».

Голова ради – САМСІН Ігор Леонович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова. Виступ позитивний із зауваженням:

«Варто було детальніше висвітлити питання щодо зразкових справ, справ, які розглядаються в спрощеному провадженні»

Результати голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» **НЕМАЄ**.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує **Панчуку Олександрю Олександровичу** ступінь доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

Голова спеціалізованої
вченої ради ДФ 70.895.092

Ігор САМСІН